

Notă informativă
Generalizarea practicii judiciare privind examinarea cauzelor
civile de violență în familie, în perioada 01.01.2020– 31.12.2020

Conform planului de activitate a Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți pentru anul 2021 și ținând cont de importanța și actualitatea în societate modernă a problemei legate de violența în familie, s-a întocmit prezenta notă informativă.

Prezenta notă informativă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice a cauzelor parvenite în instanța de apel în ordine de recurs (2r-) privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, în perioada a 12 luni a anului 2020.

În legătură cu acest fapt, a fost studiată legislația națională care reglementează problema menționată, și anume:

- Constituția RM;
- Codul civil al RM;
- Codul de procedură civilă al RM;
- Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
- Hotărâre de guvern Nr. 281 din 03.04.2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia;
- Hotărâre de guvern Nr. 259 din 28.04.2017 cu privire la aprobarea Strategiei pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia;
- Legea Nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie;

- Revistă științifico-practică ”Legea și Viața” ISSN 1810-309X, ianuarie-februarie 2021;
- Legea nr. 113 din 07.09.2020 privind modificarea unor acte normative;
Notă: prezenta notă informativă este efectuată în baza fișelor statistice de evidență a dosarelor civile aflate în procedura Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți, a deciziilor emise și a rapoartelor electronice generate de Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pentru perioada anului 2020.

I. Considerații generale

Violența în familie reprezintă una dintre cele mai răspândite infracțiuni cu care se confruntă societatea contemporană, lezând drepturile și demnitatea umană a membrilor săi. Fenomeul respectiv persistă în toate statele lumii, indiferent de modul de organizare politică sau economică a acestora, bunăstarea societății, rasă, cultură. Abordarea acestui fenomen la nivel internațional este unul holistic și multidimensional, solicitând implicarea diversilor factori, atât guvernamentali, cât și nonguvernamentali, precum și concursul experților independenți cum sunt însăși victimele acestor fenomene.

Violența în familie, discriminarea și inegalitatea de gen sunt problemele sociale majore cu care se confruntă nemijlocit și Republica Moldova. Drept răspuns la aceste provocări au fost adoptate legi și alte acte normative ce vizează prevenirea și combaterea acestora. **Violența în familie** este un fenomen complex, generat de probleme psihologice și amplificat de condiții educaționale, economice și sociale.

Legislația cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie constă din Constituția Republicii Moldova, din Legea Nr. 45 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, din alte acte normative precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Dacă tratatul internațional la care Republica Moldova este parte stabilește alte norme decât legislația națională, se aplică normele tratatului internațional. Aderând la anumite instrumente internaționale (Declarația Universală a Drepturilor Omului, CEDO, Tratatul ONU) Republica Moldova și-a asumat obligația de a respecta demnitatea și drepturile omului pentru fiecare persoană ce se află sub jurisdicția sa și de a modifica legislația națională în conformitate cu standardele internaționale.

Cadrul legal internațional, *Convenția Europeană a Drepturilor Omului* la care Republica Moldova este parte începând cu 12 septembrie 1997 este principalul instrument elaborat în cadrul Consiliului Europei pentru garantarea drepturilor fundamentale ale omului. Aname această Convenție garantează drepturi și libertăți care necesită a fi respectate de către fiecare stat membru. Statele semnatare ale

Convenției au obligația să nu încalce drepturile și libertățile garantate și să asigure o protecție judiciară adecvată, Convenția avînd un efect direct asupra dreptului național.

Art. 2 din Legea nr. 45/01.03.2007 definește violența în familie ca acte de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privința altui membru al aceleiași familii, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral.

Totodată, anul 2017 a debutat cu alinierea Republicii Moldova la standardele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii violenței față de femei. În acest sens, în data de 6 februarie 2017 a fost semnată *Convenția Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței în familie (Convenția de la Istanbul)*. Evidențiind importanța prevenirii și combaterii fenomenului violenței față de femei și violenței în familie prin necesitatea consolidării unui răspuns eficient din partea instituțiilor de stat și a societății civile în conformitate cu Tratatul propus spre aderare, a fost identificată necesitatea elaborării unui document strategic în domeniu. Astfel, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în comun cu experți naționali și cu suportul UNFPA și UN Women a elaborat primul document de politică – Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023 și a planului de acțiuni pentru anii 2018-2020. Proiectul Strategiei are la baza sa abordarea prin prisma a **4P: prevenire, protecție, investigarea/urmărirea în justiție și politici integrate**.

Reieșind din textul art.5 al Legii RM cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45-XVI din 01.03.2007 Prevenirea și combaterea violenței în familie se efectuează pe următoarele principii:

- a) legalitatea;
- b) egalitatea și nediscriminarea;
- c) confidențialitatea;
- d) accesul la justiție;
- e) protecția și securitatea victimei;
- f) cooperarea autorităților administrației publice cu societatea civilă și cu organizațiile internaționale.

Cu trimitere la lit. e) din art. 5 al Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45-XVI, constatăm că, legiuitorul a inclus pârghia de ocrotire a victimelor violenței familiare. Potrivit art. 13 alin. (1), lit. a) și b), din legea menționată supra, cererea despre comiterea actelor de violență în familie se depune: a) la organele de poliție; b) în instanță de judecată.

Conform art. 13 alin 2¹) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie” nr.45, din 01.03.2007, cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din cauză de sănătate, vârstă, alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție poate fi depusă, în interesele victimei, de către organul de politie, organul de asistență socială sau de procuror. Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție în interesele copilului sau ale persoanei incapabile poate fi depusă de autoritatea tutelară locală sau de procuror și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.

Pentru depunerea în instanța de judecată a cererii de eliberare a ordonanței de protecție nu se achită taxă de stat.

În conformitate cu art. 278⁵ din Codul de procedură civilă, în cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se indică circumstanțele actului de violență, intensitatea, durata, consecințele suportate și alte circumstanțe care indică necesitatea aplicării măsurilor de protecție. Deci, constatăm că scopul eliberării ordonanței de protecție constă în prevenirea unui risc real și iminent, în preîntâmpinarea unor noi acte de violență asupra victimei. Instanța de judecată la rîndul său examinează cererea cu privire la eliberarea ordonanței de protecție, analizează probele administrate și dispune aplicarea măsurilor de protecție doar în cazul în care se constată cu certitudine faptul aplicării violenței și riscul real, iminent de repetare a actelor de violență.

Potrivit articolului 278⁷ alineatul (1) și (3) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, o încheiere prin care admite sau respinge cererea. Măsurile de protecție se aplică pe un termen de pînă la 3 luni. Ordonanța de protecție este, pe de o parte o măsură de protecție pentru victimă împotriva agresorului, iar pe de altă parte o măsură restrictivă pentru agresor, aceasta fiind o parte componentă a încheierii nu se supune căilor de atac, iar însăși executarea măsurilor de protecție se realizează în baza încheierii judecătorești, împotriva căreia și este prevăzută conform normei legale calea de atac recursul, care se depune la instanța a cărei încheiere se atacă.

Curtea de Apel judecă cererea de recurs împotriva încheierii privind aplicarea măsurilor de protecție victimelor violenței în familie în conformitate cu prevederile art. 426 alin. 3, care statuiază că, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților. Decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămîne irevocabilă din momentul

emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii (art. 428 CPC).

II. Analiza Statisticii Judiciare la examinarea litigiilor privind aplicarea ordonanțelor de protecție în cazurile de violență în familie, examinate de către Curtea de Apel Bălți în perioada anului 2020

Studiind informația stocată din fișele de evidență a Cancelariei Civile a Curții de Apel Bălți și Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor s-a ajuns la următoarea statistică:

În perioada anului 2020, Curtea de Apel Bălți, a avut în procedură de examinare **388** cauze de recurs (2r-), dintre care, **29 (7,47%)** cauze, nemijlocit se referă la contestarea încheierii privind aplicarea sau neaplicarea ordonanței de protecție în cazurile de violență în familie.

Deci, Colegiul Civil al Curții de Apel Bălți în perioada anului 2020 a avut în procedură de examinare **29** cauze civile (2r-), privind aplicarea măsurilor de protecție asupra victimelor violenței în familie, dintre care **28** cauze au fost soluționate, iar **1** cauză rămânând în rest pentru anul 2021.

Rezultatele generalizării referitor la acest compartiment relevă, că din **28** cauze soluționate:

- **7** cereri de recurs, au fost restituite fără a fi examinate;

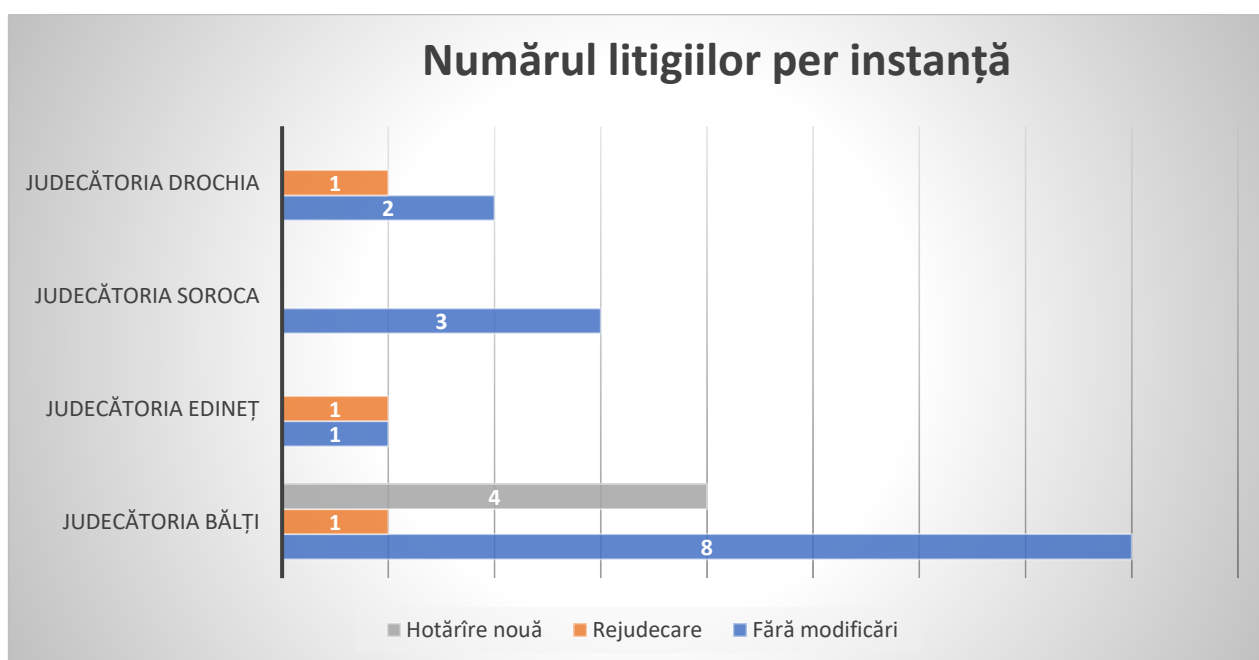
Iar **21** cereri de recurs au fost examinate în felul următor:

- **14** cauze menținute fără modificări (**66,66%**);
- **4** cauze casate, cu emiterea unei hotărâri noi (**19,05%**);
- **3** cauze casate, cu remiterea pricinii la rejudecare (**14,29%**).

În urma studiului efectuat, conchidem că, marja de casare la această categorie de dosare constituie **33,34 % (19,05%+14,29%)**.

În continuare se prezintă indicii statistici, în formă tabelară, cu referire la examinarea litigiilor per instanță din totalul de **28** cauze examinate.

Judecătoria	Sediul	Total cauze soluționate	Fără modificări	Casat, hotărîre nouă	Rejudecare	Restituite	Total cauze examinate
Judecătoria Bălți	Sediul Central	15	7	4	-	4	13
	Sîngerei	3	1	-	1	1	
Judecătoria Edineț	Sediul Central	3	1	-	1	1	2
	Ocnița	1	-	-	-	1	
Judecătoria Soroca	Sediul Central	1	1	-	-	-	3
	Florești	2	2	-	-	-	
Judecătoria Drochia	Sediul Central	3	2	-	1	-	3
TOTAL		28	14	4	3	7	21

**Judecătorii Colegiului Civil în perioada raportată, în ordine de recurs
(2r) pe marginea cauzelor privitor la contestarea ordonanțelor de protecție
pe cazurile de violență în familie , au examinat:**

Nr	Judecătorul	<i>Total dasare încheiate</i>	<i>Fără modificări</i>	<i>Rejude care</i>	<i>Hotărîre nouă</i>	<i>Restituit recursul</i>	<i>Rest la sfîrșitul perioa dei</i>
1	<i>Aliona Corcenco</i>	1	-	1	-	-	-
2	<i>Iulia Grosu</i>	3	3	-	-	-	-
3	<i>Dumitru Corolevschi</i>	4	3	-	1	-	1
4	<i>Stela Procopciuc</i>	3	2	-	-	1	-
5	<i>Adriana Garbuz</i>	3	-	-	1	2	-
6	<i>Elena Grumeza</i>	3	2	-	-	1	-
7	<i>Andrian Ciobanu</i>	3	1	1	-	1	-
8	<i>Diana Stănilă</i>	3	1	1	1	-	-
9	<i>Natalia Chircu</i>	5	2	-	1	-	-
	Total	28	14	3	4	5	1

III. Practica judiciară

În urma studiului efectuat asupra deciziilor Curții de Apel Bălți cu privire la aplicarea măsurilor de protecție asupra victimelor violenței în familie, s-a constatat că, în general primele instanțe interpretează și aplică corect legislația în vigoare la acest capitol, dar totuși sunt strecurate unele erori procedurale și materiale care duc la casarea încheierilor instanțelor de fond.

În cele mai frecvente cazuri ne ciocnim de următoarele erori:

- Aplicarea eronată a normelor de drept material;
- Nu s-au citat în modul convenit părțile;
- Au fost constatate greșit circumstanțele pricinii.

Cu titlu de exemplu propunem în continuare decizia CAB, prin care s-a casat încheierea instanței de fond din motivul erorilor procedurale și anume lipsei citării legale.

Colegiul civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat recursul declarat de XXXX împotriva încheierii Judecătoriei EEEE, sediul central din data de 13 decembrie 2019, adoptate la demersul Inspectoratului

de Poliție EEEE în interesul victimei violenței în familie XXYY, privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie XXYY și filor minori XXLL și XXDD împotriva acțiunilor agresorului XXXX.

În speță, la data de 12 decembrie 2019 în adresa Judecătoriei EEEE, sediul central a parvenit demersul Inspectoratului de Poliție EEEE în interesul victimei violenței în familie XXYY, privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie XXYY și fiilor minori XXLL și XXDD împotriva acțiunilor agresorului XXXX. În motivarea demersului Inspectoratului de Poliție EEEE în interesul victimei violenței în familie XXYY a invocat faptul că, la data de 04.12.2019, în adresa IP EEEE a parvenit cererea cet. XXYY, dom. s. GGGG r.EEEE, prin care ultima roagă organele de poliție de a soluționa situația de conflict și amenințările frecvente din partea fostului soț XXXX, loc. s.FFFF, r.EEEE, cu ulterioara inițiere a procedurii de acumulare a materialelor pentru înaintarea demersului către instanța de judecată, privitor la aplicarea măsurilor de protecție față de reclamantă. Reclamantul a solicitat instanței de judecată să aplice următoarele măsuri de protecție pentru următoarele persoane: XXYY, a. n. 1993 fosta soție; XXLL a.n. 2011 fiu; XXDD a.n.2014 fiu:

- obligarea fostului soț XXXX de a sta departe de locul aflării unde locuiește victima împreună cu copii minori, la o distanță de cel puțin 500 m;

- obligarea fostului soț XXXX de a nu contacta cu victima și copii ei;

- interzicerea fostului soț de a vizita locul de trai unde locuiește cu copii, fără a decide asupra graficului de întrevedere cu copii.

- obligarea fostului soț să nu o insulte prin vorbe și gesturi, prin telefon și alte rețele de socializare.

- ordonanța de protecție să fie emisă pentru o durată de 90 zile.

Prin încheierea Judecătoriei EEEE, sediul central din data de 13 decembrie 2019 s-a admis parțial demersul Inspectoratului de Poliție EEEE în interesul victimei violenței în familie XXYY, și copiilor minori LL ȘI DD privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva acțiunilor agresorului XXXX. S-a eliberat ordonanța de protecție în favoarea victimei violenței în familie, fostei soții XXYY, născută la data de 13.09.1993, domiciliată în sat. GGGG, r-nul EEEE și fiilor minori XXLL și XXDD, pentru o perioadă de trei luni următoarele măsuri de protecție a victimei violenței în familie:

- obligarea agresorului XXXX de a sta departe de locul aflării fostei soții și copiilor minori: la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia interzicerea agresorului oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima și copii minori:

-interzicerea agresorului să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei și copiilor minori: locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează.

S-a explicat victimei și agresorului că termenul măsurilor de protecție poate fi prelungit de instanța de judecată la cererea repetată ca urmare a comiterii faptelor de violență în familie în primul termen de aplicare a măsurilor de protecție sau ca rezultat al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție ori dacă, la expirarea termenului de aplicare a măsurilor de protecție, asupra victimei se menține pericolul de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale din partea agresorului.

S-a explicat victimei și agresorului că la cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată poate revoca măsurile de protecție aplicate, asigurându-se că voința victimei este liber exprimată și că nu a fost supusă presiunilor din partea agresorului.

S-a remis prezenta ordonanță Inspectoratului de Poliție EEEE și organului de asistență socială pentru supraveghere și executare imediată.

S-a încasat de la XXXX, taxa de stat în mărime de 100 lei.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 20 decembrie 2019, XXXX a înaintat recurs prin care a solicitat admiterea recursului cu casarea integrală a încheierii Judecătoriei EEEE, sediul central din 13 decembrie 2019.

În motivarea recursului, recurentul XXXX a indicat că, cu intimata este în divorț, are doi copii minori comuni: XXLL ȘI XXDD, menționând că, fosta soție după divorț a început să-i creeze obstacole la comunicarea recurentului cu copiii săi.

Invocând faptul că, s-a adresat la Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei pentru stabilirea unei grafic de întrevederi cu feciorii, însă nici după aceasta intimata nu s-a conformat graficului, scandalurile continuă și la moment dispune de 3 grafice de întrevedere cu copiii care au fost întocmite pe parcursul anilor 2015-2017.

Intimatul a reiterat faptul că, achită regulat pensia de întreținere a copiilor și acordă ajutor financiar și în afară de aceasta, a mai indicat că, la data de 21.10.2019 recurentul a dorit să-și vadă copiii, iar fostul cumnat a sărit la bătaie, după care ultimul a fost pedepsit potrivit art.78¹ Cco RM și în urma celor întîmplate, consideră că, soția a înaintat demersul privind obținerea ordonanței de protecție, ca un fel de răzbunare.

La data de 05 februarie 2020 recurentul XXXX a declarat recurs suplimentar în care a invocat că, la ședința din data de 09.12.2019 nu a fost present.

Verificînd argumentele recursului în coraport cu materialele cauzei, Colegiul Civil a ajuns la concluzia că recursul declarat de XXXX este întemeiat

și urmează a fi admis, cu casarea integrală a încheierii Judecătoriei EEEE, sediul central din data de 13 decembrie 2019, din următoarele considerente:

Instanța de fond a examinat cauza în lipsa recurentului XXXX și în lipsa confirmării faptului că presupusul agresor XXXX a fost informat despre procedura inițiată. Din raportul agentului constator anexat la materialele cauzei rezultă că, el l-ar fi telefonat pe XXXX, iar ultimul nu a răspuns, nu poate fi reținut ca probă a citării legale ale acestuia, respectiv, instanța de recurs a considerat că citarea pîrîtului în ședința de judecată nu a fost respectată, încălcîndu-se dreptul acestuia la un proces echitabil.

Instanța de apel a menționat că, conform prevederilor art.278⁶ alin.1) CPC, după primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată dispune imediat citarea victimei și a persoanelor interesate, contactează organul de poliție de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată. Instanța de judecată poate decide citarea pentru audiere în ședința de judecată a presupusului agresor. Sub aspectul normei enunțate, Colegiul Civil a reținut că, la materialele cauzei lipsește confirmarea privind informarea recurentului despre procedura inițiată, astfel, fiind nerealizat dreptul agresorului de a fi informat despre procedură și dreptul de a se apăra în fața instanței de judecată.

Totodată, s-a reținut și faptul că, în cererea privind aplicarea măsurilor de protecție nu s-au indicat circumstanțele actului de violență, intensitatea, durata, consecințele suportate și alte circumstanțe care indică necesitatea aplicării măsurilor de protecție, circumstanțele care indică la pericolul iminent de violență în viitor. Astfel, instanța de judecată trebuia să constate aceste circumstanțe și să le dea o apreciere în cumul cu probele administrate.

În contextul celor expuse, Colegiul Civil a considerat că, erorile procedurale menționate nu pot fi înlăturate în instanța de recurs și au admis cererea de recurs înaintată de către XXXX, au casat încheierea Judecătoriei EEEE, sediul central din 13 decembrie 2019 adoptată în cauza civilă la demersul Inspectoratului de Poliție EEEE în interesul victimei violenței în familie XXYY, privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie XXYY și fiilor minori XXLL și XXDD împotriva acțiunilor agresorului XXXX, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

În speța de mai jos nu s-au elucidat în modul cuvenit circumstanțele pricinii și au fost aplicate eronat normele de drept material, ce a dus la o soluție greșită.

Colegiul Civil al Curții de Apel Bălți a examinat recursul declarat de către Inspectoratul de Poliție XXXX împotriva încheierii judecătoriei XXXX, sediul central, din 24 martie 2020, la demersul privind aplicarea măsurilor de protecție a

victimelor violenței în familie, depusă de către Inspectoratul de Poliție XXXX în interesele victimei violenței în familie YYYY,-

În speță, la 24 martie 2020 Inspectoratul de Poliție XXXX a depus în instanța de judecată un demers, prin care a solicitat aplicarea măsurilor de protecție pentru victima violenței în familie YYYY, admisă de către soțul OOOO, solicitând pentru o perioadă de 90 de zile aplicarea următoarelor măsuri de protecție: de a nu se apropia de locuința din XXXX, mai puțin de 200 metri; de a nu se apropia la o distanță mai mică de 50 metri de victimă; de a nu amenința sau contacta sub nici o formă victima. Motivele solicitării aplicării măsurilor de protecție a victimei fiind factorul real de risc de aplicare a violenței asupra lui YYYY.

În motivarea demersului Inspectoratul de Poliție XXXX a indicat că, la data de 08.03.2020 cu o cerere în adresa Inspectoratului de Poliție XXXX s-a adresat YYYY, născută la 05.05.1981, domiciliată pe str. DDXX, prin intermediul căreia a solicitat intervenția organelor de poliție la întreprinderea măsurilor de combatere și prevenire a violenței în familia sa, comunicând că, soțul a venit în casa unde ea locuiește și are față de ea un comportament agresiv, o amenință. Astfel de acțiuni continuă pe parcursul unei perioade îndelungate de timp, sistematic, o agrează psihic fără careva motive, o numește cu cuvinte necenzurate, o amenință, totodată face abuz de băuturi spirtoase.

Prin încheierea Judecătorei XXXX, sediul central din 24 martie 2020 s-a respins demersul Inspectoratului de Poliție XXXX privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victima violenței în familie YYYY împotriva acțiunilor lui OOOO, ca neîntemeiat.

Împotriva încheierii din 24 martie 2020, la data de 07.04.2020 Inspectoratul de Poliție XXXX a depus recurs motivat, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii primei instanțe prin care s-a respins demersul IP XXXX.

În motivarea cererii de recurs s-a indicat că, instanța de fond la emiterea soluției sale nu a ținut cont de circumstanțele reale ale cauzei, declarațiile confirmate prin probe existente la materialele acumulate de IP XXXX, examinate în ședința de judecată, coraborate cu declarațiile și poziția agresorului OOOO. Instanța de fond a ignorat circumstanțele că, actele de agresivitate ale OOOO au fost comise de nenumărate ori. Victima este agresată verbal, fizic și psihologic, inclusiv în prezența copiilor minori, fapt confirmat prin explicațiile și procesul verbal de audiere a victimei anexate la materialele procesului contravențional, însă subsemnata nu s-a adresat cu o plîngere către IP XXXX, din motiv că era amenințată cu probleme și cu alte neplăceri.

Analizând argumentele recursului și studiind materialele dosarului, Colegiul civil a considerat recursul pasibil de a fi admis, încheierea casată parțial cu emiterea unei noi hotărîri din următoarele considerente:

Instanța de fond neîntemeiat a respins cererea IP XXXX cu privire la eliberarea ordonanței privind aplicarea măsurilor de protecție și nu a eliberat ordonanță de protecție față de victima YYYY, deoarece în cadrul ședinței de judecată au fost probate argumentele victimei, precum că soțul acesteia OOOO fiind deseori în stare de ebrietate la domiciliu este violent, pricinuindu-i suferințe psihice și aducând-o în situația de a fi nevoită de a părăsi locul de trai, punând în pericol viața și sănătatea ultimei. Astfel, reclamanta a părăsit locuința lor comună din or.DDDD și a trecut cu traiul, împreună cu cei doi copii minori, în mun. XXXX.

Relațiile ostile dintre părți s-au confirmat prin plîngerea înaintată de către victima YYYY la IP XXXX, pe faptul precum, că OOOO soțul victimei, este agresiv la domiciliu, sistematic o înjosește pe ea în prezența copiilor minori și o amenință. Aceste circumstanțe derivă din declarațiile participanților la proces, prezentate în cadrul cercetării plîngerii și probele indirecte prezentate precum și procesul verbal de cercetare la fața locului, la plîngerea YYYY, care la fel demonstrează că OOOO este agresiv, la fața locului fiind depistat un cuțit.

Faptul că OOOO este agresiv s-a confirmat și prin cazierul contravențional anexat la prezenta speță. La fel și din revendicarea anexată la prezenta cauză la fel s-a constatat că, ultimul a fost condamnat de multiple ori, inclusiv pentru infracțiuni împotriva vieții și sănătății persoanei, încălcarea ordinii publice, avînd antecedente penale nestinse.

Instanța de recurs a constatat drept admisibil și necesar amestecul statului în persoana autorităților sale competente, în viața privată a părților, în scopul preîntîmpinării pericolului asupra securității vieții, sănătății și bunăstării victimei, deoarece agresorul, prin comportamentul său și-a creat premise pentru aplicarea față de el a prevederilor Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45 din 01.03.2007.

Cu referire la cele expuse, Colegiul civil a ajuns la concluzia de a admite recursul declarat de IP XXXX, a casat încheierea judecătoreii XXXX, sediul central, din 24 martie 2020, în cauza civilă la demersul privind aplicarea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie, depusă de către IP XXXX în interesele victimei violenței în familie YYYY, cu emiterea unei noi hotărîri sub formă de încheiere, prin care s-a admis parțial demersul IP XXXX privind aplicarea măsurilor de protecție a victimei violenței în familie; s-a eliberat ordonanța de protecție victimei violenței în familie YYYY față de acțiunile agresorului OOOO, stabilindu-i agresorului următoarele măsuri:

S-a obligat agresorul OOOO să stea departe de locul aflării victimei YYYY, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, nu mai puțin de 50 metri de victimă;

S-a obligat agresorul OOOO să nu se apropie de locuința victimei YYYY mun. XXXX str.XX nr. xx, mai puțin de 200 metri;

S-a obligat agresorul OOOO de a nu contacta sub nici o formă victima YYYY.
Aceste măsuri s-au aplicat pentru o perioadă de 60 zile.

În speța de mai jos propunem o situație contrară celei indicate supra, prin care instanța de judecată a admis cererea privind aplicarea măsurilor de protecție fără verificarea cuvenită a circumstanțelor pricinii.

Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat fără citarea părților, cererea de recurs declarată de WWWW împotriva încheierii și ordonanței judecătorești BBBB, sediul central, din 26 mai 2020, prin care a fost admisă cererea formulată de WWXX privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.

În speță, la 25.05.2020 WWXX s-a adresat cu cerere în judecată solicitând aplicarea măsurilor de protecție a ei ca victimă a violenței în familie manifestate din partea soțului - WWWW. În motivarea cererii WWXX a invocat că s-a aflat în relații de căsătorie cu WWWW, iar în prezent sunt în proces de divorț, care se examinează la Judecătoria BBBB, sediul Central. Din căsătorie au un copil minor - WWZZ și locuiesc în mun.BBBB, str.XXXX, rn. yy, ap.xx. Pe parcursul unei perioade mai îndelungate, WWWW a admis acțiuni de violență în familie, manifestându-se prin acte de agresiune, atât psihică, cât și fizică, exprimată prin batjocoră, amenințări, înjurături, acte de violență fizică, exprimate prin lovituri, îmbrânceli, prezentând pericol pentru viața și sănătatea dînsei și a copilului. Totodată a menționat că, anterior nu s-a adresat la organele de drept, deoarece avea o frică față de agresor, ultimul amenințînd-o cu răfuiala fizică în cazul în care se va adresa la poliție. Actele de violență au loc sistematic, dânsa aflîndu-se permanent într-o stare de frică pentru viața sa și a copilului său. În acest sens, WWXX a menționat că la 10.05.2020, în jurul orelor 02.00 (pe timp de noapte), WWWW a agresat-o atât fizic, cât și moral, aplicîndu-i mai multe lovituri peste corp și numind-o necenzurat. Toate acțiunile menționate agresorul le-a comis în prezența copilului minor, care s-a speriat, fiind astfel, și el agresat psihic.

Drept urmare, victima a apelat la IP BBBB, unde a depus plângere, ulterior a fost îndreptată la Centrul de medicină legală. La 12.05.2020 a fost întocmit raportul de constatare, fiind depistate echimoze pe membrele superioare și inferioare, excorații pe spate, care au fost calificate ca vătămări neînsemnate. Ca urmare a acțiunilor de violență a agresorului, la 19.05.2020 Inspectoratul de Poliție BBBB a emis o avertizare scrisă în privința lui WWWW. Astfel, victima a solicitat emiterea ordonanței de protecție pe un termen de 90 de zile.

Prin încheierea Judecătoria BBBB, sediul central, din 26 mai 2020, cererea WWXX a fost admisă, fiind eliberată ordonanța de protecție față de WWXX ca victimă a violenței în familie, cu aplicarea pe un termen de 15 zile a următoarelor măsuri de protecție: s-a obligat agresorul WWWW să părăsească locuința victimei WWXX situată mun. XXXX, rn. yy, ap.xx; s-a obligat agresorul să nu se apropie la o distanță mai mică de 50 (cincizeci) metri de locuința victimei, unde victima locuiește cu copilul său minor WWZZ; s-a obligat agresorul să nu se apropie la o distanță mai mică de 50 (cincizeci) metri de victimă și de copilul său minor, excepție fiind cazurile de soluționare a litigiilor în instanțele competente; s-a obligat agresorul WWWW să nu contacteze cu victima WWXX sub nici o formă, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 09.06.2020 WWWW a contestat-o cu recurs, solicitând casarea încheierii și a ordonanței emise de instanța de fond, cu emiterea unei noi soluții prin care cererea lui WWXX să fie respinsă.

În motivarea recursului, WWWW și-a exprimat dezacordul cu încheierea și ordonanța de protecție deoarece, instanța ierarhic inferioară nu a luat în considerație un șir de probe anexate la materialele cauzei care demonstrează ilegalitatea emiterii încheierii și ordonanței de protecție din 26.05.2020, și anume:

- cererea victimei din 25.05.2020 unde aceasta indică că agresorul a provocat o ceartă și nu a indicat nimic despre violența fizică, înjurături, batjocuri, lovituri, nefiind indicat nici faptul că agresorul îi pune viața în pericol ei sau copilului, - cerere care combate declarațiile victimei precum că ultima a fost agresată fizic, înjurată sau batjocorită;

- cererea de chemare în judecată privind desfacerea căsătoriei, unde ultima a indicat despre ignorare reciprocă, certuri și nimic nu spune despre violență fizică sau batjocuri etc, - cerere care la fel, combate declarațiile victimei despre agresiune fizică, înjurături sau batjocuri;

- avertizarea scrisă a IP BBBB în adresa lui WWXX din 19.05.2020 în ce privește neadmiterea de către ultima a actelor de agresiune;

- cererea copilului minor prin care își manifestă acordul de a locui cu tata;

- procesul-verbal de audiere a copilului minor WWZZ;

- acțiunile victimei care a comis violență în raport fiului minor, fapt stabilit prin raportul de constatare medico-legală din 15.05.2020, chestiune care este în contradicție cu concluzia instanței de judecată de a lăsa copilul în seama mamei.

Recurentul a indicat că, prima instanță i-a neglijat explicațiile date cu referire la faptul că dânsul nu a agresat-o pe WWXX; or, începând cu 21.03.2020 victima i-a interzis să locuiască în apartament și pentru a evita orice conflict cu victima, dormea la mama sa. În toată această perioadă a luat toate măsurile de a se împăca cu victima. Iar, la 10.05.2020 seara târziu întorcându-se cu toții la

domiciliu, la insistența copilului, a dorit să rămână la domiciliu, la ce soția i-a interzis inițiind o ceartă și alungându-i pe ambii din apartament, despre acest fapt a fost anunțată poliția. Cererea victimei depuse abia la 25.05.2020 privind aplicarea măsurilor de protecție la evenimentul din 10.05.2020, după ce începînd cu 21.05.2020 locuiesc împreună, este una abuzivă, declarativă și menită să pună în aplicare o strategie de a-l lipsi de spațiul comun, evitînd soluțiile amiabile, precum și procedurile judiciare de evacuare silită, care sunt un dezavantaj pentru victimă/intimată, urmărind scopul de a-l evacua din casă fără vre-un obstacol și să folosească ordonanța contestată pentru a obține un dosar de protecție specială.

Analizînd legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul civil a considerat recursul întemeiat și necesar de admis din următoarele motive.

Colegiul a reținut că instanța de fond în luarea deciziei sale, nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, totodată, concluziile primei instanțe, expuse în încheiere și ordonanță, fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei, chestiune care a determinat instanța de recurs să caseze soluția instanței de fond și să emită altă hotărâre nouă diferită de cea a primei instanțe.

Instanța de recurs a conchis că, copilul minor – WWZZ (cu vârsta 10 ani), în prezenta speță are statut de victimă a violenței în familie, ce se dovedește prin materialele anexate la dosar. Violența fiind manifestată anume din partea mamei și necătînd la acest subiect, copilul a fost atribuit să locuiască cu mama-agresor.

Prin urmare, Colegiul a reținut că, instanța de prim nivel incorect a ajuns la concluzia că WWW ar fi agresor în familie, iar WWXX, la rîndul său, ar fi victimă a violenței în familie.

Nu a fost reținut aici raportul de constatare medico-legală nr. 202010P0204 din 12.05.2020, potrivit căruia la WWXX s-au depistat vătămări corporale sub formă de vătămări și excoriații, odată ce o legătură de cauzalitate între solicitarea protecției și vătămarile menționate nu s-au dovedit din dosar; or, din cererea lui WWXX adresată autorităților în vederea inițierii procedurilor, s-a menționat doar despre o ceartă la domiciliu, soldată cu amenințări, nefiind arătate aici și acțiuni de violență fizică. La rîndul său, nici în cererea de chemare în judecată la divorțul inițiat de WWXX nu s-a regăsit nici o mențiune despre acțiuni de violență fizică, motivul desfacerii căsătoriei fiind indicat: infidelitatea conjugală a soțului, îndepărtarea sufletească unul de altul, ignorarea reciprocă și lipsa de afecțiune.

Dat fiind faptul că instanța **inferioară a emis o hotărâre neîntemeiată și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței**, Colegiul civil a admis recursul declarat de WWW, a casat integral încheierea și ordonanța emisă de judecătoria BBBB, sediul central, din 26 mai 2020, în cauza civilă la cererea

formulată de WWXX privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și, a soluționat prin decizie problema în fond, emițând o hotărâre nouă prin care cererea formulată de WWXX privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie – s-a respins, ca neîntemeiată.

III. Concluzii

M.H. Cornejo; E. Ghauffard; J. Echegaray și R. Worms consideră că ” *familia este înaintea de toate un grup economic, în care solidaritatea de interese este întărită prin instinctul sexual, prin autoritate prin comunitatea bunurilor și prin domiciliu*”. În același timp, *familia reprezintă o realitate socială prin care se realizează o comunitate de viață între soți, între părinți și copii, precum și, uneori, între alte persoane. Familia este o realitate biologică, în sensul că în cadrul ei se realizează procreația prin unirea biologică dintre bărbat și femeie și în fine, familia este o realitate juridică, precum că, prin norme juridice se reglementează cele mai importante relații din cadrul acesteia.*”

Din păcate, nu tot timpul în familie domină armonia, iar agresivitatea unuia din parteneri duce la urmări grave și neprevăzute. Prevenirea și combaterea violenței apărute în cadrul unei familii fac parte din politica națională de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de sănătate publică. Pentru consolidarea, ocrotirea și sprijinirea familiei, pentru asigurarea respectării principiilor fundamentale ale legislației cu privire la familie, recunoscând faptul că realizarea egalității de gen între femei și bărbați constituie elementul-cheie în prevenirea violenței asupra femeilor, faptul că violența în familie afectează femeile în mod disproporționat, dar și faptul că și copiii și bărbații pot fi de asemenea victime ale violenței familiare, în Republica Moldova au fost implementate legi, dar și mai multe proiecte de lungă durată care au ca scop diminuarea acestei grave probleme din societatea actuală.

La finele prezentei note rezultăm cu certitudine că violența în familie , este un subiect amplu și foarte des întâlnit în ultima perioadă. Prin studiul efectuat în generalizarea în cauză, suntem convinși că am cercetat și identificat majoritatea lacunelor și erorilor strecurate în procesul decizional al instanțelor inferioare, care va fi utilă la elaborarea recomandărilor și propunerilor teoretice și practice pentru facilitarea unui proces eficient și echitabil într-o cauză civilă, respectându-se în același timp drepturile și libertățile fundamentale ale tuturor participanților la proces.

Astfel, instanțele de judecată la rîndul lor, urmează să fie precaute la examinarea pricinilor legate de aplicarea măsurilor de protecție victimelor violenței în familie, să aplice corect normele de drept material și procedural, să studieze

minuțios toate circumstanțele pricinii, apreciind la modul cuvenit corectitudinea acțiunilor participanților la proces.

Pe cale de consecințe, este remarcabil faptul că instanțele de fond urmează să țină cont de cele menționate în nota informativă și să examineze cauzele efectuând o vastă cercetare, multiaspectuală și obiectivă a cauzelor cu verificarea tuturor aspectelor de drept ce au importanță pentru justa soluționare a cauzelor pentru adoptarea și pronunțarea hotărârilor legale și motivate, în scopul efectuării unei justiții echitabile și imparțiale.

Reeșind din totalurile analizei datelor statistice, privind aplicarea de către instanțele judecătorești a normelor ce reglementează examinarea litigiilor legate de aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie, precum și analiza calității examinării cauzelor civile în perioada respectivă de către instanțele de judecată din raza de activitate a Curții de Apel Bălți, se propune:

1.A discuta prezenta notă informativă în cadrul ședinței operative a Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți.

2.A plasa informația nominalizată pe Pagina – Web a Curții de Apel Bălți.

**Coordonator,
Judecătorul Colegiului Civil
al Curții de Apel Bălți**

Elena Grumeza

Executat,
Șef serviciu civil
în cadrul DSGPJRP

Ecaterina Țarlungă